

bé pogué *-tric* deformar-se en *tàric*² i fins *tàrrec*, popularment, per una dotzena d'atansaments vulgars de contaminació, entre ells el del nom de *Tàrrega* o del cogn. *Tàrrec*, que ja hem vist documentat en el segle XIII, i que *AlcM* troba avui en sis localitats d'entre Besòs i Ebre (cf. supra *Son Tàrrec*); i encara més fàcil que la deformació fos obra de botànics moros, més o menys populars o savis: car l'àrab sol mutilar els mots europeus que excedeixen del seu trilateralisme (EXERCITUS > 'asqar etc.), i amb assimilació al nom aràbic del camí per etimologia popular.

DERIV.: **Tarreguera*. Pot ser una confusió sense valor d'aquell pinedenc, amb l'esparreguera: anant pel bosc amb els meus amics de Pineda hem collit molts espàrrecs i vist esparregueres i mai ningú no m'ha dit tal cosa.

¹ Tampoc té cap valor el suport que suggereix en el sentit que alhora significués planta «greixosa, viscosa», induït pel nom de la *Inula viscosa*; admetent que el nom (*atarraga* de la *Inula* vagi amb això, l'arrel *ṭrq* no hi presta base fidedigna, car dintre el grandíssim nombre de mots i formes que se'n detiven només hi ha un *ṭirq* documentat en lèxics de l'àrab antic (Djauharí etc.) en el sentit de 'greix' per uns («fat»), 'grassor' («fatness») o 'força' pels altres (Lane 1848a), però degué ser mot general i purament literari, car no hi ha res d'això ni de tal sentit en les fonts medievals i vulgars (Dozy, *Suppl.* I, 40, *RMa.*, *PAlc.*, Beauissier, Lerch.), ni en l'àrab corànic (Penrice, Dieterici), i els mots que signifiquen 'gras' en àrab són ben coneguts (*samin* etc.) i d'altres arrels. — ² D'una reducció així del grecollatí *callitrichum* potser és derivat popular el nom de planta **triquell* de l'alt Vallès nom de l'arbut també conegut per *mata* o sigui una mena de llen-tiscle (*trikél* Aiguafreda, 1935).

Tàrrega seria la 'traiga del jou', segons Krüger i *AlcM*, però la forma real és *targa* (TRAIGA) *Tarricar*, *tarriguejar*, V. *terc* *Tarriguí*, sembla ser alteració de *fre tari* per contaminació de *Tàrrega* i *tàrrec*, o viceversa partint del gentilici *Tarró*, V. *tàrrec* i *torró Tarroc*, V. *terra Tarrocada*, V. *tustarrada* (*tustar*) *Tarrufera*, V. *estarrufar* *Tarrumbella* deu ser ús figurat d'una variant amb metàtesi de *tombarella*/*tamborella*, car no oblidem que a les Illes *tom(b)ar* significa més aviat 'caure' que 'girar' *Tarrús-barrús*, V. *turrisburris*

TARS, pres del gr. *τάρσος* 'la renglera d'ossos dels dits del peu', pròpiament 'canysis', 'objecte entreteixit'. □ 1.^a doc.: Lab. 1840 (*tarso*).

DERIV.: *Metatars*, format amb *μετα*. 'després de'; *metatarsià*. *Paratars*. *Tarsià*.

+*Tarsa*, V. *tarsia*

TARSIA, ant. 'obra de marqueteria', de l'àr. *taršīc*, nom d'acció de *rāššāc* 'fer tarsia'. □ 1.^a doc.: 1537 (doc. d'Igualada en *AlcM*). «*Tarsia*: taula de noguer,

obra de *tarsia*: --- opere tessellato», OPou (*TbPu.*, 186).

Del mateix origen, it. *tarsia* i castellà TARACEA, veg. detalls en DCEC/DECH. No hi ha un àr. **taršīja* (*AlcM*) ni hi és possible altra cosa que *taršīc*, però la consonant aràbiga *š*, té un so gutural profund que als estrangers els sembla una espècie de *a* exòtica. D'altra banda els mots oxítons on la síl·laba precedent a l'accentuada és tancada o llarga, en les formes vulgars de l'àrab (hispanic etc.) podien i solien traslladar l'accent a l'anterior: així aquell mot es devia pronunciar *táršēc* en l'àrab més tardà, d'on les variants castellanen *atarce* (mj. S. xv) i *atarcee* (1527).

D'això vindrà també un +*tarsa*, usual almenys a Cerdanya, on l'informant de Das (1935), que crec era de l'ofici, em féu a saber que és terme de vidrier per designar uns dibuixos de forma corba, i que allí l'usen també, per extensió, designant els llaços o marrades que fa un camí; ensenyant-me el que ens duria muntanya amunt: «pujarem per aquelles *társas*»; ara bé el DAg. registra aquest mot aplicat segons sembla als rinxols d'una petruca: «it. unes *tarses* de cabells rossos», inv. de Torredembarra, a. 1430 (no és doncs cap errada per *tressa*, com suposa *AlcM*).

DERIV. Hi ha un verb *tarsir* en el Gironès, que el DAg. recollí a Llambilles en la frase «no puc *tarcir* bocí» entenant 'empassar-se', però pròpiament deu significar 'triturar' > 'mastegar', derivació comprensible perquè per obrar marqueteria s'han de fer moltes entalles.

Tartà, anglicisme per TIRETANYA/*terlatana*; i cf. *tartrà* *Tartajà*, V. *tafetà* TARTAGO cast. (DCEC/DECH) *Tartalaige*, *tartall(ejar)*, *tartallotja*, V. *tartamut*

TARTAMUT, compost de MUT amb el radical onomatopèic dels síndims *tartall*, *tartallós* etc.; no hi ha raons sòlides per creure que *tartamut*, expressió normal i antiga de la idea en el català general sigui menys pur i genuí que el QUEC, terme recent, afectiu i imitatiu. □ 1.ª doc.: c. 1400.

«Lo infant acostà's la brasa a la boca, e cremà's un poc (*Exodi* v), per allò se diu que era un poc *tartamut*», StVicentF, *Quar.* de 1413 (14.12). *AlcM* el cita també en el *Tractat de Confessió* d'Eiximenis (ed. 1905, segons la de 1497, que no podem donar com testimoni ben segur); en tot cas de seguida apareix en tota mena de fonts enterament fidedignes i de llenguatge puríssim; la Schib (*Vocab. de S. V. F.*) en cita dos exs. en StVicentF, per cert amb traducció inexacta «palpissot, farfallós», però el context indica 'quec'.

«És home grosser, fat e *tartamut* --- balbutiens ---», JnEsteve (*LiEleg.*, a. 1472). «Yo viu venir de dones tan gran suma / --- / cent-mil rahons en poc espay sentíeu, / car may naixqué nenguna d'elles muda, / ni menys ne viu yo *tartamuda* / neguna may!», *Somni de Joan Joan*, v. 578. El canonge barceloní, tan purista, Jeroni Pau, fi S. xv, recomana «evitar de dir --- babaye per *tartamut*» (*Regles*, 217), i vegeu-ne encara